

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพพจน์ของพยาบาลในสังคมปัจจุบันค่อนข้างจะเป็นไปในทางไม่ดีนัก ดังปรากฏในข้อเขียนของ วิเชียร ทวีลาภ (2522 : 1) จากความเห็นของแพทย์ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานซึ่งมองเห็นว่าพยาบาลในปัจจุบัน มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และพยาธิสภาพมากขึ้น มีเหตุผลรู้จักแก้ปัญหา มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น รู้จักหาความรู้ แต่มีความอดทนน้อย ไม่ค่อยเสียสละต่อหน้าที่ ระเบียบวินัยหย่อนไม่ชอบทำงานที่ต้องกระทำต่อผู้ป่วยโดยตรงซึ่งเป็นงานหนัก ชอบทำงานด้านการบริหารและพัสดุ ความรับผิดชอบน้อยลง ส่วนพยาบาลด้วยกันเองมองเห็นว่า พยาบาลในปัจจุบันมีความรู้ มีความคิดริเริ่ม แต่ขาดน้ำใจในการช่วยเหลือชาน้ำมือ เนื่องจากไม่ชอบปฏิบัติ และขาดน้ำใจ เพราะไม่สนใจในปัญหาและตัวของผู้ป่วย นอกจากผู้ร่วมงานและพยาบาลแล้ว จากการศึกษาของ แมคไนท์ (McKnight 1976 : 22) ผู้ป่วยและญาติเห็นว่าพฤติกรรมที่พยาบาลแสดงออกมานั้น ไม่ว่าจะป็นสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง หรือความกระตือรือร้นในการให้บริการ มีส่วนทำให้ผู้รับบริการและญาติมีความเข้าใจต่อพยาบาลแตกต่างกันไป ทำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีและไม่ดีต่อพยาบาล

จากภาพพจน์ดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า อาจเนื่องมาจาก ความเข้าใจของพยาบาลที่คิดว่า ลักษณะการปฏิบัติงานของพยาบาลเป็นประเภทที่มุ่งแต่งาน ไม่ต้องสนใจในตัวผู้ป่วย ทำงานในหน้าที่ของแพทย์ ส่วนใหญ่เป็นงานของตน และจากการศึกษาของ อัลฟานโน (Alfano 1971 : 273) พบว่าพยาบาลที่มุ่งแต่ความสำเร็จของงาน จะมีความพอใจที่จะมอบหมายงานซึ่งเป็นหน้าที่พยาบาลโดยตรงให้กับผู้ช่วยพยาบาล เวลาส่วนใหญ่จะใช้เวลาในหน้าที่เกี่ยวกับการรักษา การให้ยา การช่วยแพทย์ ลักษณะงานเป็นแบบรีบเร่งให้ทันเวลาปฏิบัติงานโดยใช้เวลาเป็นเครื่องตัดสินมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยเป็นรายบุคคล ทำให้ขาดโอกาสในการช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว โอกาสสอนผู้ป่วยมีน้อย ไม่มีการติดตามผล ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่ขาดความเป็นอิสระ เพราะต้องปฏิบัติตามคำสั่งการรักษาของแพทย์

ภาพพจน์ดังกล่าวแล้ว พยาบาลวิชาชีพทุกคนพึงตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพ พยาบาล และต้องพยายามหาทางแก้ไข เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดและภาพพจน์ที่ไม่ดีเหล่านี้ให้หมดไปจากสังคม และให้สังคมได้รับบทบาทที่แท้จริงของพยาบาล พร้อมทั้งยอมรับในบทบาทนั้น ดังนั้นลักษณะงานที่พยาบาลควรกระทำจะต้อง เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย เน้นที่การปฏิบัติ การพยาบาลต่อผู้ป่วยโดยตรง พยาบาลต้องสนใจ ดูแล สอน แนะนำ และสนองความต้องการของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย และจิตใจอย่างเต็มที่ ซึ่ง เป็นการปฏิบัติงานโดยอิสระ ที่อาศัย ความรู้ ทักษะในการพยาบาลของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ โคนโนแวน (Donovan 1975 : 18) ที่ว่า การพยาบาลเป็นการนำเอา ความรู้ในหลักการทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการดูแลผู้ป่วย ซึ่งต้อง เกี่ยวข้องทั้งทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ของผู้ป่วยด้วย และเน้นความสำคัญของการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพอนามัยอันดีทั้งบุคคล ครอบครัว และชุมชนด้วย

ความเป็นอิสระในการปฏิบัติกรพยาบาล หมายถึง สิทธิอันเฉพาะของพยาบาล ที่จะกำหนดการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในอันที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ ภายใต้กำหนดหรือกฎหมายและจริยธรรมแห่งวิชาชีพพยาบาล ที่สร้างขึ้นโดยพยาบาล เพื่อ พยาบาล ในรูปของคำสั่งกรพยาบาล เพื่อให้บุคลากรพยาบาลและบุคลากรอื่นภายใต้การ นิเทศของพยาบาลปฏิบัติแก่ผู้รับบริการ โดยพยาบาลจะรับผิดชอบผลของการปฏิบัตินั้นอย่าง เต็มภาคภูมิ - พยาบาลมีสิทธิที่จะสั่งการ ใ้คนที่รับผู้ป่วยหรือประชาชนเข้าไว้ในความดูแล และอาจสั่งการพยาบาลได้เสมอ เมื่อสามารถวิเคราะห์และให้ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลได้ หมายความว่าพยาบาลให้บริการที่เฉพาะ และสมบูรณ์ในตัวเองซึ่งเป็นอิสระจากการควบคุม ของวิชาชีพสาขาอื่น (พวงรัตน์ บุญฐานุรักษ์ 2522 : 3)

จากข้อความดังกล่าว จะเห็นว่า การพยาบาลจะดำเนินไปได้อย่างไรไม่มีทิศทาง และขาดคุณภาพ ถ้าปราศจากอำนาจ และความรับผิดชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือความเป็นอิสระ ของวิชาชีพพยาบาล ซึ่งจะต้องมีการแสดงออกอย่างชัดเจน ลักษณะการปฏิบัติกรพยาบาล ที่เป็นอิสระมีขอบเขต ดังนี้

1. จัดกรพยาบาลตลอดจนตรวจตรา ดูแล ให้ความอารักขาผู้ป่วยแต่ละ คนในความรับผิดชอบโดยนำความรู้ทางานวิทยาศาสตร์ สังคมวิทยา มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สังเกตการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งความต้องการของผู้ป่วย และต้องมีการประเมินผลการสังเกตนี้โดยอาศัยหลักและความรู้ทางวิทยาศาสตร์

3. บันทึกและรายงาน ตลอดจนการประเมินผลการพยาบาล อย่างถูกต้อง และแม่นยำ

4. นิเทศการปฏิบัติงานของผู้อื่น และมีข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการรักษาพยาบาลผู้ป่วย

5. นำเอาเทคนิคและวิธีการพยาบาลไปใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

6. ศึกษา ค้นคว้า หาแนวทางที่จะให้บริการแก่ผู้ป่วยให้เป็นไปอย่างปลอดภัย (รายงานการสัมมนา การประชุมสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย 2520) จากขอบเขตของงานพยาบาลที่เป็นอิสระ ทำให้ทราบว่า การปฏิบัติการพยาบาลเป็นหัวใจสำคัญของงานพยาบาล พยาบาลจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและความเฉลียวฉลาด และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี การดูแลให้การพยาบาลที่ดี พยาบาลต้องยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง พิจารณายุ่วยอย่างถี่ถ้วน แล้วจึงให้การพยาบาลอย่างถูกต้อง เหมาะสม กับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย พยาบาลต้องมีการตัดสินใจที่ดี ในการให้บริการแก่ผู้ป่วย ที่จะส่งผลให้การปฏิบัติการพยาบาลเป็นที่พอใจและสังคมยอมรับ อาจกล่าวได้ว่าลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่พยาบาลเองกำหนดไว้ว่าเป็นลักษณะที่ดีของพยาบาลซึ่งกำหนดโดยพยาบาลตามที่ตนเองรับรู้

เมื่อพิจารณาลักษณะที่ดีหรือที่พึงประสงค์ของพยาบาลดังที่กล่าว จะเห็นว่าควรครอบคลุมกันต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ

ด้านปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลจะต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงาน มีความเฉลียวฉลาด มีความสังเกต ไหวพริบดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปิยะฉัตร เรื่อง ความนึกเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับวิชาชีพของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศิริราชพบว่า ลักษณะที่ดีของพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลต้องมีความรู้ ความสามารถ มีการตัดสินใจในการให้การพยาบาล มีความสังเกต มีไหวพริบดี (ปิยะฉัตร เนนเลิศ .2518)

กานบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พยาบาลที่ดีจะต้องมีบุคลิกที่ดี มีการวางตัวที่สามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ มีอัธยาศัยดี

กานจรรยาบรรณ พยาบาลที่ดีควรมีถือจรรยาบรรณพยาบาลไว้เป็นแบบอย่าง มีความเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน เสียสละ กิริยาวาจาก็ มีน้ำใจ สามารถเก็บความลับของผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี

ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ทั้ง 3 กาน ดังกล่าวแล้วนั้น เป็นทักษะของพยาบาลเอง แต่เนื่องจากการปฏิบัติงานของพยาบาล ในการให้บริการคนสุขภาพแก่ประชาชนนั้น พยาบาลจะต้องทำงานร่วมกันเป็นทีมกับบุคลากรในทีมสุขภาพอื่น ๆ ผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพได้แก่ แพทย์ เภสัชกร นักสังคมสงเคราะห์ นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสุขศึกษา ฯลฯ ในการทำงานเป็นทีมนี้พยาบาลควรจะทราบว่าผู้ร่วมงานอื่นมีทักษะอย่างไรต่อลักษณะของพยาบาลที่ดี ทั้งนี้เพื่อให้ทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น เพราะในการทำงานเป็นทีมนี้ ผู้ร่วมทีมควรจะทราบถึงความคาดหวังที่บุคคลในทีมมีต่อตนเอง ดังที่สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 268) กล่าวว่า iva สมาชิกของกลุ่มแต่ละคนจะมีสิทธิ และความรับผิดชอบในการดำเนินบทบาทของตน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ สิทธิและความรับผิดชอบในหน้าที่นี้ ใช้เป็นแนวทางให้สมาชิกของกลุ่มคาดหวังบทบาทของสมาชิกแต่ละคนได้อีกด้วย

จากการรวบรวมความเห็นของผู้ร่วมงานของพยาบาลพบว่า ผู้ร่วมงานที่เป็นแพทย์เห็นว่าลักษณะที่ดีของพยาบาลส่วนใหญ่ เน้นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ และความประพฤติ ดังความเห็นของ คัมภีร์ มัลลิกะมาส (2518 : 18) กล่าวว่า iva ลักษณะของพยาบาลที่ดีมีดังนี้

1. มีสุขภาพร่างกายและจิตใจดี ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สมส่วน มีท่าทีการทรงตัวดี ปฏิบัติตนถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นตัวอย่างสุขภาพ มีอารมณ์เป็นใหญ่ สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความวิตกกังวล ไม่ขี้บ่น จู้จุกจิก

2. มีจิตใจดวงใจ ไหวพริบดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด ช่างสังเกต มีวิจารณญาณดี การตัดสินใจดี เจียมแหลมสุขุมรอบคอบ มีความเข้าใจลึกซึ้ง

3. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน มีระเบียบ และรู้จักทำงานเป็นขั้นตอน ประหยัด มีระบบในการทำงาน รู้หลักของเทคนิคต่าง ๆ และปฏิบัติตามขั้นตอนของงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เป็นผู้ที่มีไหวพริบดี รับผิดชอบในการทำงานดี
5. รักษาความลับของผู้ป่วย ซื่อตรง มั่นคง เชิดเฉียว
6. เป็นผู้รู้จักศึกษาหาวิธีการทำงานที่ดี ศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงให้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ รอบรู้ทำงานได้หลาย ๆ ด้าน ซ้ำทำและฉลาดในเชิงประสิทธิผลสร้างสรรความร่วมมือ และขอความร่วมมือจากคนอื่นได้
7. วางตัวดี ศึกษาริเยบร้อย สงบเสงี่ยม สำนวณ ควบคุมตัวเองได้
อดทน
8. มีความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ ระมัดระวังกายวาจา สุขุมรอบคอบ รู้จักคิด
9. ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น มีใจเที่ยงตรงไม่ลำเอียง เป็นผู้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เข้าใจสัมพันธ์ภาพส่วนตัวระหว่างเพื่อนร่วมงาน
10. รู้จักใช้เหตุผล ในการโอนอ่อนผ่อนปรน เป็นมิตรกับคนทั่วไป มองผู้อื่นในแง่ดี ไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่
11. เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมดี เคารพสิทธิผู้อื่น ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ก้าวร้าว และไม่แสดงความรังเกียจต่อผู้ป่วยและบุคคลทั่วไป
12. มีความพึงพอใจในงานที่ทำ รักงาน พยายามทำงานให้ดีที่สุด ไม่เบื่องาน มีความกระตือรือร้น
13. มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ สนใจเรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่งเสริมวิชาชีพให้ก้าวหน้า เขารวมเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพ

ในการปฏิบัติงานของพยาบาล พยาบาลต้องให้บริการโดยตรงแก่ผู้รับบริการ ดังนั้นพยาบาลจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับบริการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงน่าจะจำเป็นที่พยาบาลต้องค้นหาว่า ผู้รับบริการ ต้องการพยาบาลที่มีลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร ในเรื่องนี้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้บ้างดัง เช่น

วิมลรัตน์ พิงพิทยากุล (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาลที่ผู้ป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ต้องการ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการปฏิบัติการพยาบาลต้องการให้พยาบาลมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยทันเวลาที่ ในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ต้องการให้พยาบาลมีความเป็นกันเอง อธิษาศัยกี มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ในด้านจรรยาบรรณ มีความประพฤติดี มีจิตใจโอบ

ออมารี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา คันทินลาชีวะ ซึ่งทำการสัมภาษณ์
ผู้ป่วยในโรงพยาบาลราชวิถี เมื่อเดือนสิงหาคม 2522 จำนวน 30 คน เกี่ยวกับพยาบาล
ในธรรมชาติของผู้ป่วย พบว่าลักษณะพยาบาลที่ผู้รับบริการต้องการจะต้องประกอบไปด้วยความ
เป็นผู้มีวาจาดี กิริยาไม่วุ่นวาย สุภาพ มีความเป็นมิตร จริงใจ และทักทายให้ความสนใจ
อย่างสม่ำเสมอ (กุลยา คันทินลาชีวะ 2522 : 57)

เมื่อพิจารณาดูเปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาล ผู้ร่วมงาน และผู้รับ
บริการโดยสรุปจะพบว่า พยาบาลให้ความสำคัญกับการปฏิบัติกรพยาบาลมากกว่าคนอื่น ๆ
แต่จากการศึกษาข้อเขียนและงานวิจัยพบว่า ผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการให้ความสำคัญกับ
บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยกล่าวถึงการปฏิบัติกรพยาบาลเพียงผิวเผิน แต่เนื่องจาก
พยาบาลควรจะได้รับทราบความคิดเห็นของสังคมต่อลักษณะของตนในทุกด้านทั้ง ด้านการปฏิบัติ
กรพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็น
ความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะทำการศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้
ร่วมงาน ผู้รับบริการว่าเป็นอย่างใด เพื่อจะได้นำเอาความคิดเห็นเหล่านั้นมาพิจารณาว่า
สมควรกำหนดบทบาทของตนเองอย่างไร

นอกจากนี้ เมื่อคำนึงถึงการทำงานเป็นทีม และความสำคัญของการตอบสนอง
ความต้องการด้านร่างกายและจิตใจของผู้รับบริการ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษา
หาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ
และพยาบาลเองว่าเป็นอย่างใด และศึกษาค้นคว้า ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตาม
การรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลที่เป็นผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการมีความขัดแย้งหรือสอดคล้อง
คลอ้งกับการรับรู้ของพยาบาลหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับ
ปรุงให้แก่พยาบาลที่ปฏิบัติงาน และนักศึกษาผู้ที่เข้ามาสู่วิชาชีพพยาบาล ได้แก้ไขข้อ
บกพร่องต่าง ๆ อันจะช่วยให้อาชีพของพยาบาลในสังคมดีขึ้น และนอกจากนั้นการศึกษ
ว่าผู้รับบริการมีการรับรู้ต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลอย่างไร จะช่วยให้พยาบาลหา
แนวทาง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการตอบสนองความ
ต้องการของสังคม ข้าราชการโรงเรียนพยาบาลวิภาวดีรังสิต มีความเป็นเอกลักษณ์ของ
ตนเอง เป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพพยาบาลในอนาคต

ปัญหาของการวิจัย

1. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง เป็นอย่างไร
2. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการและพยาบาลเอง แตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง

สมมุติฐานของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาในเรื่องนี้ยังไม่เคยมีผู้ใดทำวิจัยมาก่อน แต่จากความเป็นจริงที่ว่าพยาบาลย่อมจะเข้าใจในสิ่งที่ตนทำอยู่มากที่สุด ผู้วิจัยเชื่อว่าการปฏิบัติการพยาบาล และจรรยาบรรณวิชาชีพนั้น พยาบาลเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเพื่อพยาบาลเอง ดังนั้นบุคคลอื่นทุกฝ่ายที่มีใ้เกี่ยวข้องในวงการพยาบาล อาจไม่เข้าใจและทำให้มีการรับรู้แตกต่างจากการรับรู้ของพยาบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 1 และ 2 ไว้ว่า

"1. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง ด้านการปฏิบัติการพยาบาล แตกต่างกัน"

"2. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง ด้านจรรยาบรรณ แตกต่างกัน"

เนื่องจากผลการวิจัยของวิมลรัตน์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาลที่ผู้ป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ต้องการ พบว่า ในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผู้รับบริการต้องการพยาบาลที่พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเอง (วิมลรัตน์ พิงพิทยากุล 2522) และผลการวิจัยของปิยะฉัตร ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลของ

พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศิริราช พบว่าพยาบาลเองเห็นว่าในค่านบุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ พยาบาลควรมีการวางตัวดี บุคลิกดี พุคจาดี มีอธยาศัยไมตรี ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์จอมจักร ในฐานะผู้ร่วมงานที่มีต่อพยาบาลในค่านบุคลิกภาพ และมนุษย์สัมพันธ์ พยาบาลควรเป็นผู้ร่วมงานที่ดี มีอธยาศัยไมตรี พุคจาดี บุคลิกดี มีความอดทนโยน (จอมจักร จันทรสกุล 2522 : 34) จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าทุกกลุ่มมีการรับรู้เหมือนกันในค่านบุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานข้อที่ 3 ไว้ว่า

"3. ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และพยาบาลเอง ค่านบุคลิกภาพและมนุษย์สัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลระดับวิชาชีพเท่าชั้น ตามการรับรู้ของผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการและพยาบาลวิชาชีพเอง ในโรงพยาบาลของรัฐที่ อยู่ในกรุงเทพมหานคร เท่านั้น

คำจำกัดความ

ลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ท่าที อุดมนิสัยและพฤติกรรม ซึ่งเป็นลักษณะที่ดีของพยาบาล เป็นที่ต้องการของสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

การปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง การกระทำในกิจกรรมการสังเกตการดูแล การให้คำปรึกษา แนะนำ การสอน การนิเทศแก่ผู้ป่วยมาดเจ็บ ผู้มีความพิการ หรือ บุคลิกปกติ เพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพอันดี และป้องกันการเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้นต่อไป แก่ตนเอง และผู้อื่น กิจกรรมดังกล่าวต้องการการตัดสินใจ ทักษะ เป็นพิเศษ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ การพยาบาล ศิลปะในการพยาบาล และศาสตร์สาขาอื่น ๆ

บุคลิกภาพ และมนุษย์สัมพันธ์

บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะต่าง ๆ ที่รวมกันในตัวบุคคล และวิธีการแสดงออกทางพฤติกรรม บุคลิกภาพที่แสดงออกมามีอิทธิพล ต่อความรู้สึก อารมณ์ของผู้พบเห็น

มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง ความเกี่ยวข้องของบุพพันของผู้มีจิตใจสูง มีคุณธรรมไม่ใช่ว่า
การกระทำที่เกิดจากกฎข้อบังคับ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
สุข กระทำกิจกรรมร่วมกัน และเข้ากับผู้อื่นได้

งานจรรยาบรรณ หมายถึง บทบัญญัติซึ่งเป็นข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับ
ความประพฤติ ศีลธรรมจรรยา ซึ่งพยาบาลควรกระทำ

การรับรู้ คือ ขบวนการอินทรีย์ต่าง ๆ ที่บุคคลพยายามแสดงความรู้ดีจากสิ่งที่คุณ
ไ้รับรู้ออกมาในรูปของการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ต้องอาศัยอวัยวะ สัมผัส เช่น หู
ตา ปาก จมูก ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปจะทำให้การรับรู้ขาดความสมบูรณ์ได้ ในที่นี้ การ
รับรู้ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อลักษณะที่กัของพยาบาล

ผู้ร่วมงาน หมายถึง สมาชิกอื่น ๆ ในทีมสุขภาพ ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาล
ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ใ้แก่ แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา
นักสุขศึกษา นักกายภาพบำบัด เภสัชกร ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านบริการสุขภาพ
มาอย่างน้อย 3 ปี เพื่อจะได้ผู้ร่วมงานที่รู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล
พอสมควร และเคยทำงานร่วมกับพยาบาล พอที่จะแสดงการรับรู้ต่อลักษณะที่พึงประสงค์
ของพยาบาลได้

ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้ที่เคยมารับบริการจากพยาบาล จะเป็นผู้ป่วยที่รับการ
รักษาพยาบาลในโรงพยาบาล หรือผู้ป่วยที่มารับการตรวจ และรักษาพยาบาลจากตึกผู้ป่วย
นอก ไม่จำกัด เพศ อายุ โรค การศึกษาชั้นต่ำอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้
เข้าใจในเนื้อหาของข้อคำถามได้

พยาบาล หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ สาขาการ
พยาบาล ซึ่งรวมถึงผุ้ดูแลครรภ์และอนามัย ใ้ชั้นทะ เบียนประกอบโรคศิลปะสาขาการพยาบาล
ชั้นหนึ่ง ทั่วหน้าที่ ผู้บริหารการพยาบาล พยาบาลประจำการ และอาจารย์พยาบาล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ในก้านการศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้จัดการศึกษา
ในการพิจารณาเป้าหมายของการศึกษาว่าจะกำหนดแนวทางไปในทิศทางใด หรือในการ
วิเคราะห์เพื่อปรับปรุงเป้าหมายของการผลิต ในด้านลักษณะต่าง ๆ ของผู้สำเร็จการศึกษา

ให้เหมาะสมต่อไป

2. เป็นข้อมูลอย่างหนึ่งสำหรับใช้ในการเตรียมตัวของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิชาชีพพยาบาล ทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ

3. เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาพยาบาลและพยาบาลทุกคนในการวิเคราะห์คุณสมบัติของตนในค่านอง ๆ ทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ ซึ่งอาจใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงตนเองหรือปรับความเข้าใจ ทั้งนี้เพื่อให้พยาบาลได้ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพอย่างราบรื่น และให้บริการได้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4. เป็นข้อมูลในการวางแผน หากลวิธีแก้ไขภาพพจน์ของพยาบาลในสังคม

5. เป็นประโยชน์และแนวทางในการวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยพัรพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย